

УДК 342.951:351.82

ШВЕЦЬ Дмитро Володимирович,

*доктор юридичних наук, доцент,
ректор Харківського національного
університету внутрішніх справ*

ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ КІНОЛОГІЧНИХ ПІДРОЗДІЛІВ В УКРАЇНІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

На сучасному етапі реформування органів правоохоронної сфери особливу увагу приділяють питанням розвитку кінологічних підрозділів та кінологічних служб. Навіть з урахуванням значного технічного прогресу та можливостей і горизонтів, які відкриває техніка для правоохоронних органів, кінологічні підрозділи здійснюють підтримку процесів боротьби зі злочинністю, забезпечують протидію незаконному обігу наркотичних речовин, вибухонебезпечних речовин, зброї, боєприпасів до неї. Кінологічні одиниці суттєво допомагають у рятувальних операціях, у розшуку зниклих або загублених людей, систематично використовуються під час забезпечення публічної безпеки та порядку, беруть участь в антитерористичних операціях тощо. Тому на сьогодні значно зросла потреба правоохоронної системи у висококваліфікованих кінологах та службових собаках. Це також обумовлюється появою великої кількості нелегальної зброї на території України, збройним конфліктом на Сході України, а також великою кількістю порушень публічного порядку під час масових заходів.

Підвищення ефективності діяльності кінологічних підрозділів безпосередньо залежить від якісного поголів'я службових собак, а тому належна увага повинна приділятися якісному відбору службових собак залежно від потенційних робочих якостей. Однак варто не забувати і про те, що самостійно навіть добре підготовлений собака не здатен виконувати покладені на нього завдання. Виходячи з цього, можна дійти висновку, що забезпечення кінологічних підрозділів собаками високого рівня не забезпечить ефективності за умови відсутності кваліфікованих та професійних кінологів.

Комплектування кінологічних підрозділів правоохоронних органів, у першу чергу, має відійти від системи формального заповнення штатних посад, яка сьогодні дещо прослідковується в окремих органах та підрозділах. Незважаючи на те, що останнім часом прослідковується тенденція підвищення професійності кадрів у кінологічних підрозділах, відсутність чітко визначених вимог для обіймання посади, що характеризуються чітким, нормативно визначеним переліком професійних якостей, ускладнює процес комплектування.

Організація комплектування є насамперед обов'язком керівного складу кінологічного підрозділу. Серед основних напрямів підвищення ефективності комплектування варто звернути увагу і на процес підвищення професійного рівня в рамках концепції безперервної освіти в Україні. Крім постійного підвищення професійної майстерності, важливим аспектом забезпечення ефективної діяльності кінологів зі службовими собаками є приділення уваги сумісності психологічних якостей кінолога та службового собаки під час закріплення їх як кінологічного розрахунку.

Ще однією проблемою сучасного етапу розвитку службової кінології є відсутність достатньої кількості закладів для ефективної підготовки кінологів, а також занижена штатна кількість кінологів у різних органах і службах. Як уже наголошувалось, використання службових собак у професійній діяльності правоохоронних органів набуває популярності, однак кількість кінологів, які здатні ефективно використовувати службового собаку для виконання професійних завдань, не збільшилась. Звідси випливає і підвищене навантаження на кінолога, і відсутність часу для належного дресирування собаки тощо.

На нашу думку, одним із ключових шляхів подолання вказаних проблем є оновлення адміністративного законодавства у сфері кінологічного забезпечення правоохоронної діяльності, що забезпечить не тільки інституційну спроможність ефективно реалізовувати кінологічним підрозділам свої функції, а й створить нове актуальне нормативне підґрунтя для діяльності зазначених підрозділів.